ת"כ ויקרא חובה פ"ו ה"ו, מר ב) מוני

הגהות הב"ח

(ħ) רש"י ד״ה זה פר וכו' יחד ללמד עיכוב: (צ) ד״ה שפיכת וכו' לדברי הכל. נ״ב עיין בתום׳ ינו מיני בע״א ד״ה הא מני ג מהר״י מאורלייניש וכאן

גליון הש"ם

תום' ד"ה לפר וכו' ומיהו פירש"י אין נראה לר"ת. עיין ביש אין נראה לר"ת. עיין לקמן דף מז ע"ב סוס' ד"ה אלו ואלו:

מוסף רש"י

שעירי עבודת כוכבים. של לבור. כדכתיב בפרשת שלח לד וכי לבות, כוכנה בפרטת שמו כן וכי משגו וגו' ובעבודת כוכבים מדבר (מנחות בז:). ליבור שחטאו בע"ז בהוראת ב"ד מביאים פר לעולה (מנחות בז:). ניבור שמטטו בע בהוראת ב"ד מביאים פר לעולה ושעיר לחטאת (שבועות יא:):

שינויי נוסחאות

א) תיכות ושעירי ראשי חדשים ליתא בת"כ, ומיושב קו' התוס' ל"ה ושעירי (ח"חו ח"ח) ב] ל"ל ליים וקשנילי (וייש נשים). בן כ"כ סמכו (שמכ"י. וכ"ה ברש"י). לן כמוס? כלפנינו: גן פוסל אני (*ש"מ): ד] שבמקומן וכוי הלכותיהן כל"ל (יעב"ץ): הן ל"ל ידוע (ש"מ): ו] ל"ל יהיו (ב"ש): וכתיבן ביה ין וכוניבן ביו (כ"פ"). ה] דקמיבעי (צ"ק): מ] דאיצטריך ועשה כאשר עשה למתן ארבע א"כ מנ"ל לכפול בהזאות. הא לא כתיב מתז ארבע בפר העלם ומקרנות הון או בע בפו העלם ומקים והון דפר כהן משיח וכו' כנ״ל והשלל נמחק (ש״מ). וגירסת נ״ם וקשה דלר״ש בסמוך לא כתיב מתן ד׳ בהעלם, ומקרנות דכהן משיח למד, וא"כ אימא וכו" והשחר נמחק: י] גירסת נ״ק למתן ד׳ ומנ״ל לכפול בהזאות. וי״ל דמסתברא ומצי נמי קאי אמתן ד׳ בהזאות. דועשה לכפול כל מה בוזאות, דושהי לכפול כל מהי דאמור בענין אתי. אבל [אין] לומר דועשה למתן ד' אתי, דועשה לא משמע להוסיף בפר העלם על ב׳ המתנות הכתובות יכו׳ כל״ל וכ״ה בס״י: או דועשה משמע (מ"מ): יב] מתיכת וא"ת על וי"ל, ליתח בד"ו, והוסיפוהו מבה"ו: יג] וי"ל לפרש"י כל"ל (ש"ח). [ע" באות שלפנ"ו דבד"ו ליתא החושיא דלעיל, ולכו הגיה הש"מ יסקושית דעשק וכן סגים סטיית כן, ועיין]: יד] ל"ל דדלמא (ב־ש): מון מתיכת וגם עד כפר נמחק (ש־ח): מון כש"מ נוסף דכתים ביה חוקה: יון ל"ל יח הק"מ (ב"ש וצ"ק): יח הק"מ נורס זה להלן אחר תיכות הא גת של האן לחת עיבוע הא ליתא. ובה"ז ול"ק גרסי כלפנינו. וביאורו דעד כאן הוא דעת רבומינו הראשונים, ומכאן ואילך תוס׳ לתרון (מ"ש): ים דועשה אתי כנ"ל (ש"מ). ומתיכת הלכד על הא דלא ילפינן מוקף שס: ב] בכולהו (צ״ק): כא] למידרש זה פר יוה״כ (ש״ח): כב] (״ל כבר נאם (לדם) לפר. לאו כאשר עשה קדריש שהרי כבר סירסו ודרשו אלא לפר קדריש: זה פר כהן משיח. האמור בפרשה העליונה ולא נכפל לכך חזר והקישן יחד (h) שלימד עיכוב חיסור מתנותיו מזה: אלו שעירי עבודם כוכבים. להביאן בדין

פר העלם דבר ליטעון הזיה על הפרוכת ועל מזבח הזהב ולישרף חוץ לשלש מחנות לפי שבמקומו דו לא נתפרשו הלכותיו בפרשת שלח לך ם: יכול שאני מרבה שעירי הרגלים וראשי חדשים. להיות פנימים ונשרפין: מ"ל כן יעשה לו. לזה ולא לאחר: מרבה אני שעירי עבודת כוכנים. לתורת פר העלם דבר: שמרפרין על עבירת מלוה ידועה. כמותו ששניהם באין על חטא הידוע הו ומוליא אני של רגלים שלא היו ח שוין לו שהרי אין דומין לו בכפרתו שאלו באין על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף שנטמא ונכנס למקדש ואינו מכיר ולא הודע לו לא

טומאתו ולא כניסתו כדאמרינן בשבועות (דף ב.): וכפר מכל

מקום: אע"פ שלא סמכו. עליו זקנים: ונסלה אע"פ שלא נחן שירים. ליסוד מזבח החילון דלא תימא הואיל וכתיבא זו בה בהדיא כפילא דועשה כאשר עשה נמי עלייהו קאי הילכך מעטינהו קרא: שמערבות בכל מקום. כדמפרש לקמיה [דף מ.] בפרה ובנגעים: סמיכה לא מעכבת בעלמא כדאמרינן בפרק קמא _{ודף ו.ז} וסמך ונרלה וכי סמיכה מכפרת וכו': שפיכת שירים לא מעכבא בחטאת החילונה ⁽²⁾ לדברי הכל: הימנו והא ליכא למימר דלהכי הדר ואקשינהו להא מילתא דהא קרא כפרה כתיב ביה וכפר עליהם ואימורין לא מעכבי כפרה משמע לפי׳ דאי הוה מלינו לאוקומי לעבודת דם לא הוה מוקמינא ליה לכפול בהזאות וקשה לר׳ שמעון בסמוך המיבעי חו למימר דאילטריך מו

כן יעשה למתן ארבע (אפ״ה מלי נמי לכפול בהואה דועשה לכפול כל מה דאמר בענין אתא) דלא כתב מתן ד' בהעלם דבר ומקרנות דכהן משיח למד ואם כן אימא איצטריך ועשה כאשר עשה למתן ז ד' וא"כ מנא ליה לכפול בהזאות לכך נראה דועשה או לכפול לכל מה שאמור בענין אתיא וא"ת בו א"כ מלי נמי קאי אמתן ד' לכפול בהואות דועשה לכפול כל מה דאמר בענין אתיא וי"ל יו דועשה לא משמע להוסיף בפר העלם שתי מתנות הכתובות בכהן משיח דאין ניכר שיהא חסר שום הואה אלא דו הנך שתים דפר העלם היינו אותן שתים דמשיח וקשה דילמה ועשה כחשר עשה חתי לאת בדם וטבילה דלא כתיב בפר

העלם וכתיב בפר כהן לפירוש רש"י ולא לכפול בהזאות י"ל דאת בדם וטבילה אין זה חסרון עבודה אלא מיקון עבודה ולא שייך בהו ועשה כאשר עשה. ברו"ך: " לפר זה פר יום הבפורים. נקמן אמר לא נלרכא אלא לאת בדם וטבילה אבל לעכב לא איצטריך דחוקה כתיבא ביה וגם ביו וכלה וכפר דרשינן מיניה אם כלה כפר ותימה ולמה ליה ועשה לכפול בהזאות תיפוק לי מדאיתקש לפר יום הכפורים יו ועוד קשה דלרבי יהודה דריש יו לקמן וכלה מכפר אם כלה כיפר ואם לא כלה לא

כיפר לומר דמתנות יום הכפורים מעכבות תיפוק לי מהיקישא דפר העלם דבר ומיהו לההוא לישנא דאמר בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) ופרק הוליאו לו (יומא דף ס:) דלרבי יהודה שירים מעכבים ניחא אבל להאי דאמר משמעות דורשין איכא בינייהו ושירים לא מעכבי לרבי יהודה קשה דלעכב בהואות לא זריך וכלה מכפר דמפר העלם נפקא ויש לומר דאיצטריך וכלה לשבע הואות שעל טהרו דליתנהו בפר העלם (מוספות יחן עד ושעירי ראשי חדשים) ואם תאמר היא גופה נילף בפר העלם דבר בהיקישא וכ"ת דפר יום הכפורים הוא דאיתקש לפר העלם דבר ולא פר העלם לפר יום הכפורים הא ליתא דהא ילפינן יותרת ושתי הכליות בפר העלם מפר כהן משיח דאתו מייתורא דהאי קרא וכן לר"ש בסמוך ילפינן ארבע מתנות בהעלם מכהן משיח הכי נמי נילף עיכובא בהעלם מפר יום הכפורים הילכך נראה לי ועשה יש דאתי לעיכובא ללמד בכהן משיח ושעירי עבודת כוכבים דכתיבי בהאי קרא מייתורא לומר דמתנותיהם מעכבי דקרבנות דאתי מריבויא דהאי קרא לא ילפינן זה מזה אבל לפירוש רש"י דלקמן אינו יכול להיות תירוך זה דפירש את בדם לא כתב בהעלם כי אם בכהן משיח וילפינן יום הכפורים ממשיח וכיון דקרבנות דאתו מריבויא גמרינן מהדדי אם כן לישתוק מועשה וניגמר עיכובא מכולהו ב' מפר יום הכפורים ° מיהו פרש״י אין נראה לר״ת כדמפרש לקמן. ברו״ך. ועוד נ"ל דודאי פל העלם לא ילפינן עיכובא מפר יום הכפורים שהרי אותן פרשיות רחוקות זו מזו אבל פר העלם מפר כהן משיח ילפינן שפיר ליותרת ולשתי הכליות לתתן ארבע שסמוכות הפרשיות זו אצל זו. ברוך. לפירוש זה ניחא דלהכי לא ילפינן שבע על טהרו מפר יום הכפורים לפי שהפרשיות רחוקות זו מזו אבל להכי מהני לפר דמיותר למידרש כאו יום הכפורים דילפינן ביה דינין של העלם ולפירוש רש"י בבן נמי דילפינן פר העלם שפיר מפר כהן משיח בו הא דלא ילפינן שבע דעל טהרו ושמונה דעל הפרכת בפר העלם מפר יום הכפורים היינו טעמא כיון דכתיב ביה והזה שבע ביז על הפרכת וגם ונתן על קרנות אם הוספת לא נתקיים הפסוק ונראה הפסוק שקר אבל ארבע דילפינן בקרנות ממשיח משום דקרנות משמע שפיר טובא לכל הקרנות אחת דהיינו ארבע ובשעירי עבודת כוכבים דיליף משל העלם ויהבינן 🖦 שבע דעל הפרכת מהיקשא וכן שעירי הרגלים אי לאו מיעוטא משום דלא נכתב בהו כלל עבודת דם אלא כתובין סתם וא״כ אין זה סתירת פסוק ובאימורין דכתיב כל חלבו ואנן מוסיפין יותרת ושתי כליות יא משום דליכא שום הקטרה בלא יותרת ושתי הכליות. ברו"ך: ושעירי ראשי חדשים. ואם תאמר והיאך יכול לרצותו והלא חטאת דראש חדש נאכל היה כדכתיב וויקרא ין דרש דרש משה והנה שורף ויש לומר שעל זה הוא בא לדקדק דנידרוש משה מהכא שיהא בשריפה כפנימים: וכפר אע"פ שלא סמך. אע"ג דלא

באשר עשה לפר זה פר כהן משיחי

החמאת אלו שעירי עבודת כוכבים יכול

שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעיריא ראשי

חדשים תלמוד לומר לו ומה ראית לרבות את

אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב

ומיעם מרבה אני את אלו שמכפרין על

עבירת מצוה ידועה ומוציא אני אלו שאין

מכפרין על עבירת מצוה ידועה וכפר אף על פי שלא סמך ונסלח אף על פי

שלא נתן שירים ומה ראית לפסול בהזאות

ולהכשיר בסמיכה ושירים אמרת פוסל ב

בהזאות שמעכבות בכל מקום ומכשיר אני

בסמיכה ושירים שאין מעכבות בכל מקום

מעכבא בעלמא הוה אמינא דמעכבא הכא כדפי׳ בקונטרס משום דועשה כאשר עשה עלייהו קאי 🗈 ומיהו להקטרת אימורים לא איצטריך © דלא מעכבי בשוס מקום דאחר ₪ שהוכשר יחזור ויפסל ולא דמי לסמיכה דהויא קודם עבודת הדם ושיריים נמי עבודת הדם נינהו ומעכבי לכמה תנאי: ונסלח אע"פ שלא נתן שירים. וא"ת תיפוק לי מהא דדרשינן בפרק איזהו מקומן [לקמן דף נב.] בפר כהן משיח ואת כל הדם ישפך נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה לומר שירים אין מעכבין וה"נ נדרוש ישפך דפר העלם ויש לומר דהני מילי בפר כהן משיח כדפרישית כהן לקמן בקונטרס דדריש מדשינה בהילוך לשונו שבכל העבודות של כהן משיח כתיב ולקח והזה ונתן וכאן לא כתיב ושפך את דמו (על) [אל] יסוד אלא בסתם כש ישפך שינה במשמעו לנתקן אבל הכא בפר העלם לא שינה הכתוב דהא כתב נמי יתן להכי אינטריך ונסלח מדאיתקש ל פר כהן משיח לפר העלם לא מני למילף התם דלא מעכבי כיון דשינה עליו הכתוב כדקאמרת התם ק"ו לפר כהן משיח מעתה יכול יעכבנו דמאי דכתב בגופיה הוי כאילו שנה לעכב כיון דאפילו לא הוה כתב אתי מק"ו וקשיא או לי דונסלח בפר

העלם למה לי נילף מכהן משיח דשירים לא מעכבי וכי חימא לא ילפינן קולות הא ילפינן קולות בסמוך אמין דלא חייך. ברו״ך: ומכשיר אני בסמיבה ושירים שאין מעכבין בכל מקום. דוכל הפחות חטאות כו החילונות מודו כולי עומא דשירים וא מעכבי הכל להואות מו לא אשכחן בשום מחום שלא יעכבו ולפירוש רבינו תם דאיכא תנא דאמר שירים החיצונים מעכבי חשה לההוא תנא

מנא לן לפסול בהזאות ולהכשיר בשירים ושמא לא דריש ונסלח חדע דלמאן דאמר נמי שירים הפנימים מעכבי על כרחין בכל פנימים קאמר מדקאמר מחלוקת בשירים הפנימים אבל בשירים החיצונים כו׳ ולא קאמר מחלוקת בשירים דיוה״כ אבל בשאר פנימים לא מעכבי:

 וְעְשָׂה לַפְּר בַּאֲשֶׁר עְשָׂה לְפַר הַחַשָּׁאת כַּן יַעשֶׁה לוֹ וְכַפֶּר עֲלַהֶם הַכַּהַן וְנִסְלֹח לְהָם: ייקרא ד, כ

שימה מקובצת

עבודת אלו שעירי עבודת בובבים. פירוש שיהיו פנימים ונשרפים דחטאת כא לרכות מטאות אחרות של לבור שיהו כאלו: טאות) ומהחטאתו שיהו

שעירי ראשי חדשים הא כתיב ואת שעיר החטאת דרוש דרש משה וגו׳ חדונו לא אכלחם אלחא שנירי ב״ח נגדוע כה הככנסם הכנוה שעירי ריים נאכלים דבשעירי רי״ח איירי מדהשיב לו אהרן אם שמעת בקדשי שעה לא שמעת בקדשי דורות, וי"ל דעל זה כא לדקדק הכא שהיה לו למשה לדרוש (ממשמות) (מהתשמת) שיהו שעירי ר"ח נשרפים ולמה כעס אשר שרפוה. ודוחק הוא. ונראה דעיקר קושיא דהכא אשעירי הרגלים הוא, . ושעירי ר"ח אגב גררא נקטי. ומיהו השה לרבינו נתנאל דאכתי השה . דהיכי מלינו לרבויי שיהיו פנימיים הא כתיב גבי מזבח הפנימי וכפר

הח כתיב גבי תזבח הפניתי וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה כלומר כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה, ואילו שעירי רגלים שיהו פנימיים נמצא מובח הפנימי מכפר כמה מנומים בשנה דנהי דבלאו הכי איכא פכתים בפנטה לכל לכנו הכל חיבי חיכו פר כהן משיח ופר העלם ושעירי עבודת כוכבים, התם על חטא באים ואינם קבועים אבל שעירי הרגלים וחינם קבועים חבנ שעירי הרגנים קבועים הן. לכך נראה להר"ר נחנולה דה"ק יכול שאני מרבה אף שעיר הרגלים ושעירי ו"ח שיהו (מתנומוי) [מתנומיה] מעכבות ולעולם לא יהו פנימיים ונשרפים אלא על מזבח פנימיים ונשרפים אלא על מזבח החיצון ונאכלים. ומיהו קשה דא"כ אמאי אילטריך לומר בסמוך מרבה אני אם אנו : חני חת חנד שהן מכפרים על עבירות מצות ידועות כו׳ לימא מרצה אני את אלו שכן פנימים ונשרפים כמו פר כהו משיח ופר העלם משא״כ בשעירי הרגלים ובשעירי ר"ח. וי"מ דעדיפה יא גנים ובטעירי לינו. היינו דעדיפט מיניה קא פריך וגם זה דוחק, לכך נראה דלעולם לענין (שהיו) [שיהו] פנימיים ונשרפים בעי לרבויינהו ומ"מ לא קשה אחת בשנה דכתיב גבי מזבח הפניתי דהתם לא בא למעט שאר קרבנות ממזבח הפנימי אלא בא כפרות כדדרים מיניה בפ"ק דשבועות גבי טומאת מקדש וקדשיו. ומדע דאחת בשנה לא בא למעט יות ע דמומת בשנה כח בנו כנו עם קרבנות אחרים דהא למ״ד אין מערבין לקרנות אלא נותן מדם הפר בדו על הקרנות וכן מדם השעיר לבדו א"כ שתים בשנה הן אלא ע"כ כדפי׳: ונסלח אע״פ שלא נתן יים. תימה היכי דריש מונסלת. הא מבעיא ליה לגופיה. דכה"ג אמר מתנה אחת מוכפר ונסלח מוקי ליה לגופיה. ואומר הר"ר חיים בר שניאור דאה"ג דונסלח לגופיה ומוכיפר דרשינן ב' דרשות אע"פ שלא סמך ואע"פ שלא נתן שיריים דכיין דלא מעכבי כפרה תרוייהו מחד קרא נפקא. וכן משמע בסמוך . ההאמר סד"א מידי דהוי אסמיכה ישירי הדם כו', והשתח חי לח נפקח ושירי הדם כוי, והשתח חי נח נפקח לן מחד קרא אלא חדא דרשא א״כ מחן ד' מנליה דלא מעכבי הא ליכא אלא תרי קראי וכיפר ונסלח חד לשיריים וחד לסמיכה, אלא ודאי

דמחד קרא ילפינן שפיר תרתי או

תלחה קנט ינפיק שפיל מנטי מו חלחה דרשות כדפיר: תוד"ה (מעמוד הקודם) ועשה כוי לכך נרחה דועשה לכפול לכל מה שאמור

בענין אתא. נ"ב, הלכך כי נמי

אינטריך לעבודת דם מ"מ משמע ועשה כחשר עשה דקחי נמי חכולהו עשיות ועבודות שנחמרו בפר כהן

בכל עשיות ולהכי קאמר מה ת"ל הו